

BG

BG

BG

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 22.12.2009
COM(2009)689 окончателен

**ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И
КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ**

**Последваща оценка на събитието „Европейска столица на културата“ за 2007 г.
(Люксембург и Сибиу) и
2008 г. (Ливърпул и Ставангер)**

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ

Последваща оценка на събитието „Европейска столица на културата“ за 2007 г.
(Люксембург и Сибиу) и
2008 г. (Ливърпул и Ставангер)

(текст от значение за ЕИП)

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият доклад се представя на основание член 12 от Решение № 1622/2006/ЕО¹ от 24 октомври 2006 г. за установяване на действията на Общността „Европейска столица на културата“ за годините 2007—2019, в което се посочва, че „всяка година Комисията осигурява външно и независимо оценяване на резултатите от завършилото през предишната година събитие „Европейска столица на културата“ в съответствие с целите и критериите на мярката, формулирани в настоящото решение. Комисията представя доклад относно тази оценка на Европейския парламент, Съвета и Комитета на регионите до края на годината, следваща събитието „Европейска столица на културата“.

Оценките за 2007 и 2008 г. бяха обединени; от 2009 г. нататък обаче оценките ще бъдат извършвани ежегодно.

В настоящия доклад е изложена позицията на Комисията по основните заключения и препоръки на външната оценка на Европейска столица на културата за 2007 и 2008 г., която може да бъде намерена на следния електронен адрес:

http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/evalreports/index_en.htm

При външната оценка първоначално бяха оценени поотделно четирите европейски столици на културата (наричани по-долу „ЕСК“): Люксембург (Люксембург) и Сибиу (Румъния) за 2007 г., и Ливърпул (Обединеното кралство) и Ставангер (Норвегия) за 2008 г. След това констатациите бяха съпоставени и бяха направени заключения, валидни и за четирите града. Констатациите се основават на данни, предоставени от четирите ЕСК, обратна информация от заинтересованите страни, и документи на европейско равнище в областта на политиките и академична литература.

¹ ОВ L304 от 3 ноември 2006 г.

2. КОНТЕКСТ НА ДЕЙСТВИЕТО

2.1. Действията на Общността във връзка със събитието „Европейска столица на културата“

Първоначалният вариант на инициативата „Европейски град на културата“ стартира на междуправителствено равнище през 1985 г.² и беше допълнен впоследствие с „Европейския месец на културата“³. Въз основа на тези дейности, с Решение 1419/1999/ЕО беше установено действие на Общността за „Европейска столица на културата“ за годините от 2005 до 2019⁴, наричано по-долу „действието“. Беше установен хронологичен ред на държавите-членки за всяка година във връзка с правото им да бъдат домакини на събитието. Можеха да кандидатстват и европейски държави, които не са държави-членки на ЕС, като за тях няма предварително определен хронологичен ред.

Решение 1419/1999/ЕО по-късно беше заменено с Решение 1622/2006/ЕО⁵, с което бяха конкретизирани целите на действието, беше променен процесът на избиране и мониторинг във връзка с титлите от 2013 г. нататък и отпадна възможността държави, които не са членки на ЕС, да кандидатстват за титлата. С новото решение беше въведен двустепенен подбор на национално равнище по европейски критерии и заседания във връзка с мониторинга след като е направен изборът, докато съгласно предишното решение държавите-членки сами решават каква процедура за подбор на градове да приемат, без да се предвижда последващ мониторинг.

Конкретно за 2007 и 2008 г. предложените градове представиха своите заявления за кандидатстване, включващи тяхната културна програма за годината, пред европейска комисия за подбор, която препоръча на Комисията те да бъдат избрани. На свой ред Комисията представи препоръка до Съвета на министрите, който официално избира ЕСК. Предвид времевия обхват на изпълнението на ЕСК, подготовката за което започва 6 години преди годината на провеждане, с решението от 2006 г. се запазва прилагането на решението от 1999 г. по отношение на ЕСК за 2007, 2008 и 2009 г. и се предвиждат преходни разпоредби за събитията за 2010—2012 г.

² Титлата „Европейска столица на културата“ е предназначена да допринася за сближаването на европейските граждани. Вж. Резолюция на министрите на културата от 13 юни 1985 г. във връзка с ежегодното организиране на „Европейски град на културата“ <http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?mode=dbl&lang=en&lng1=en&lng2=da,de,el,en,es,fr,it,nl.&val=117538:cs&page=1&hwords=>

³ Заключение на заседание на министрите на културата в рамките на Съвета от 18 май 1992 г. относно избора на Европейски градове на културата след 1996 г. и на „Европейски месец на културата“ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:41992X0616:EN:HTML>

⁴ Решение 1419/1999/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 25 май 1999 г. за установяване на действията на Общността за събитието „Европейска столица на културата“ за годините от 2005 до 2019 (ОВ L 166 от 1.7.1999 г., стр. 1). Решение, изменено с Решение 649/2005/ЕО (ОВ L 117 от 4.5.2005 г., стр. 20). <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:16:01:31999D1419:BG:PDF>
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:16:02:32005D0649:BG:PDF>

⁵ Решение 1622/2006/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 24 октомври 2006 г. за установяване на действията на Общността за „Европейска столица на културата“ за годините 2007—2019 (ОВ L 304 от 3.11.2006 г., стр. 1). <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:16:03:32006D1622:BG:PDF>

Финансовата подкрепа от ЕС се предоставя по програма „Култура“ на ЕС. За периода 2007—2013 г. ЕС предоставя максимум 1,5 млн. евро за ЕСК за всяка година⁶. За 2007 и 2008 г. финансовата подкрепа беше предоставена под формата на безвъзмездни средства за съфинансиране за конкретни проекти, покриващи част от културните програми на ЕСК.

2.2. Европейски столици на културата 2007—2008 г.

С оглед на гореизложеното, по отношение на ЕСК за 2007 и 2008 г. бяха приложени процедурите за избор, определени с решението от 1999 г. Люксембург и Обединеното кралство получиха правото да бъдат домакини на ЕСК съответно за 2007 и 2008 г. Люксембург предложи за носител на титлата град Люксембург и неговия голям регион („Grande Région“, GR), а Обединеното кралство, след проведен подбор на национално равнище, предложи Ливърпул. Румъния, от своя страна (която през 2004 г. все още не беше държава-членка), предложи Сибиу за 2007 г., а Норвегия — Ставангер за 2008 г. Процесът на подбор се проведе в периода 2003—2004 г. Европейската комисия за подбор представи доклад, в който препоръча Люксембург и Сибиу за носители на титлата за 2007 г., а Ливърпул и Ставангер — за титлата за 2008 г., като в същото време отправи препоръки за по-успешно постигане на поставените цели. През 2004 г. Съветът на министрите официално предостави титлата на градовете, представили своите кандидатури, въз основа на препоръка на Комисията.

3. ВЪНШНАТА ОЦЕНКА

3.1. Параметри на оценката

Комисията възложи на *Ecotec Research and Consulting* извършването на външната оценка⁷ на събитията в рамките на ЕСК за 2007 и 2008 г. Целта на оценката беше да се прецени значимостта, ефикасността, ефективността и устойчивостта на четирите ЕСК в контекста на целите на действието и на целите, които самите ЕСК са си поставили в заявленията за кандидатстване и по време на фазата на изпълнение. Външната оценка беше придружена от доклади за всяка от ЕСК и съдържахше заключения и препоръки за това как да бъде подобро изпълнението на действието. Предвид факта, че всяка ЕСК носи титлата само една година, заключенията и препоръките, отнасящи се до градовете домакини, бяха предоставени под формата на „взети поуки“, за да се подпомогнат бъдещите ЕСК при тяхното изпълнение.

3.2. Методология

Четирите ЕСК бяха оценени поотделно, отчасти въз основа на оценките, които те самите бяха поръчали. Бяха събрани данни на две нива: малко количество данни на ниво ЕС; и по-обширни данни, предоставени от самите ЕСК. Сред основните източници бяха документи на европейско равнище в областта на политиките и академична литература; оригиналните заявления за кандидатстване за ЕСК, проучвания и доклади, поръчани от ЕСК, програми на събития, рекламни материали и уебсайтове; количествени данни, предоставени от ЕСК относно дейности, постижения и резултати;

⁶ Решение № 1855/2006/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 г. относно създаване на програма „Култура“ (2007—2013 г.) (ОВ L 372, 27.12.2006 г., стр. 1). Реф. направление 1.3

⁷ Рамков договор за предоставяне на услуги п°ЕАС/03/06 относно извършване на оценка, услуги, свързани с извършване на оценка, и подкрепа за оценка на въздействието.

събеседвания с отговорните екипи за провеждането на всяка ЕСК; телефонно проучване сред основните заинтересовани страни във всяка ЕСК; и посещения във всеки един от градовете. В рамките на сравнителен преглед и мета-оценка бяха взети под внимание изводите, направени и от четирите ЕСК, бяха сравнени и съпоставени използваните подходи, и беше проверено качеството на проучването. Изводите във връзка с действието за ЕСК като цяло бяха направени въз основа на данните и заключенията, получени и от четирите ЕСК.

3.3. Констатации на оценителя

3.3.1. Значимост на действието

При оценката беше отчетено, че изпълнението на действието е в съответствие с член 151 от Договора за ЕО: целите за „развиване на културни дейности“ и „насърчаване на европейското измерение на културата и чрез култура“ заемаха важно място при действието. Освен това, от констатациите от оценката изглежда, че градовете, носители на титлата ЕСК, с течение на годините са възприели трета по-мощна цел, която оценителите дефинират като „подкрепа за социалното и икономическото развитие посредством култура“, макар че такава цел не е изрично посочена в член 151 от Договора.

В преамбюла на решението от 1999 г. за първи път изрично се въвежда позоваване на развитието на културата и туризма и на необходимостта от мобилизиране и участие на големи групи от населението. Това позоваване по-късно е подсилено с решението от 2006 г. посредством включването на ясно формулирани критерии във връзка с „насърчаването на участието на гражданите“ и „дългосрочното развитие“. Много ЕСК направиха дори повече, поставяйки си ясни социални или икономически цели, или такива в областта на туризма. Включването на тези цели в действието за ЕСК едновременно очертава и отразява по-мощни тенденции в културната политика.

Все по-нарастващата важност на тези цели обаче породиха дебат за това доколко на културата следва да бъде оказвана подкрепа заради собствената ѝ вътрешна стойност и доколко — заради способността ѝ да носи реална, количествено измерима възвращаемост на инвестициите.

3.3.2. Значимост на ЕСК за 2007 и 2008 г.

При оценката бяха взети под внимание мотивацията на градовете, представили своите кандидатури за ЕСК, и това, доколко техните цели съответстват на целите на дейността и на тези, съдържащи се в член 151. И четирите ЕСК до голяма степен бяха в съответствие с поне една от трите конкретни цели за „развиване на културни дейности“, „насърчаване на европейското измерение на културата и чрез култура“ и „социално и икономическо развитие посредством култура“, като до известна степен бяха взели под внимание и трите цели.

Макар че и четирите ЕСК бяха взели под внимание целта за „развиване на културни дейности“, това беше най-видимо при Ставангер; при другите три ЕСК това беше пречупено през призмата на други по-обща цели, например изграждането на трансграничен район (Люксембург GR), подобряването на международния облик на града (Сибиу) и обновяване и приобщаване на градската среда (Ливърпул).

И четирите ЕСК допринесоха за целта за „насърчаване на европейското измерение на културата и чрез култура“, най-вече посредством целите им за насърчаване на сътрудничеството с културни оператори, творци и градове в други държави-членки.

И четирите ЕСК бяха също така в съответствие с целта за постигане на „икономическо развитие посредством култура“, най-вече посредством използването на ЕСК за подобряване на имиджа на града (GR в случая на Люксембург), и с целта за постигане на „социално развитие посредством култура“.

3.3.3. Ефикасност на управлението

Беше взета под внимание ефикасността на управлението на ЕСК, включително техните модели на организация, процесите за подбор и провеждане на културните дейности и събития, популяризирането и рекламирането, и процесите на набиране на средства за финансиране.

И четирите ЕСК бяха изправени пред трудности при въвеждането на ефикасни начини на управление, особено по време на подготвителната фаза. Тези трудности бяха свързани предимно с предизвикателството за изграждане на организационна структура и създаване на екип от хора със съответните умения за изпълнение на културната програма. Във всеки един от случаите това изискваше широк набор от умения и следователно структура, различна от тази, подготвила успешната кандидатура, при едновременно запазване на основните членове на екипа.

Сред важните задачи могат да бъдат открити: необходимостта да се намери баланс между интересите на изкуството и политическите интереси и да се гарантира, че евентуална нова структура ще бъде добре приета от съществуващите заинтересовани страни като партньор за сътрудничество; и да се получи правилната комбинация от вече наети служители и временно наети такива, както и от служители с нови умения. Всяка ЕСК успя в крайна сметка да създаде ефикасна управленска структура, както беше посочено от повечето заинтересовани страни.

Опитът от 2007 и 2008 г. показва, че обикновено е препоръчително създаването на нова и независима структура, която е внимателно замислена по такъв начин, че да отразява политическия и културния контекст на града, а в по-общ план — и на страната. Другата важна поука от 2007 и 2008 г. е свързана с важността на оценките, поръчани от самите ЕСК.

3.3.4. Ефикасност на механизмите на ЕСК на ниво ЕС

Ключов елемент на оценката беше ефикасността на процесите на подбор, мониторинг и финансиране, извършвани от Европейската комисия. Макар че и четирите ЕСК като цяло изразиха задоволство от начина на функциониране на европейската комисия за подбор, все още е твърде рано да се правят окончателни заключения относно ефикасността, ефективността и безпристрастността на този процес, тъй като в техния случай от изборната комисия се изискваше единствено да даде становище относно абсолютните достойнства на всяка кандидатура, а не относно нейните достойнства в сравнение с конкурентни кандидатури, понеже такива кандидатури не бяха налице.

В решението от 1999 г. не се предвиждаше фаза на мониторинг. Преобладаващото мнение на три от четирите града обаче е, че такава функция би била от полза. В

действителност, тя можеше да помогне да бъдат идентифицирани потенциални проблеми и да позволи по-ранни действия за тяхното отстраняване.

Насърчаването от страна на Комисията на сътрудничеството между предишни, настоящи и бъдещи ЕСК беше приветствано от четирите ЕСК.

Критериите за финансиране от страна на ЕС в размер на 1,5 млн. евро за всяка ЕСК бяха ясни, а административните процедури не бяха по-различни от тези по други програми на ЕС. Всяка ЕСК получи финансиране по програма „Култура“ на ЕС за конкретни проекти. Финансирането от ЕС съставляваше малка част от дела на общите разходи за културната програма на всяка ЕСК. Предвид скромните по размер средства, предоставени от бюджета на ЕС, изборът на ЕСК произведе мощен ефект по отношение на привличането на финансови средства от други източници.

Действието за ЕСК предизвиква силен интерес от страна на кандидатстващите градове, значителни инвестиции в културните програми и в градовете в по-общ план и се ползва с голям авторитет сред медиите и обществеността. Едва ли посредством друг механизъм на политиките щеше да бъде постигнат същия ефект при същото ниво на инвестиции от ЕС от гледна точка на финансови средства и усилия. Остава обаче времето да покаже дали „възвращаемостта“ няма да започне да намалява и дали няма да са необходими алтернативни механизми на политиките, макар в същото време да продължи се разчита на много от концепциите, залегнали в основата на действието за ЕСК, и на опита до момента.

3.3.5. Ефективност при развиването на културни дейности

При оценката беше взета под внимание ефективността на всяка ЕСК при изпълнението на културната ѝ програма и въздействието ѝ върху културното развитие на града в дългосрочен план. Културната програма във всеки един от разглежданите райони беше по-богата отколкото би била, ако градът не беше носител на титлата ЕСК. В широк спектър от културни жанрове бяха стартирани множество действително иновативни проекти и бяха възложени нови задачи. Културните дейности по правило бяха посетени от далеч по-многобройна публика в сравнение с годините, предхождащи ЕСК, като наличните данни говорят за високо ниво на удовлетворение на публиката.

Културната сцена на всеки един от градовете в момента е по-динамична и с по-голямо национално и международно признание отколкото преди. Макар че всяка от културните програми включваше много утвърдени творци на международно и национално ниво, във всеки от случаите беше оказана подкрепа на значителен брой местни културни дейци. Наред с придобитите по-голяма известност и повече контакти, една от основните ползи, налице и при четирите ЕСК, са подобрените професионални качества и оперативен капацитет на тези оператори. В много случаи дори самият факт, че се работи в по-близко сътрудничество с културни институции и органи, позволи да бъде предоставена по-голяма подкрепа, отколкото би могло да се очаква при други обстоятелства. Увеличеният размер на публично финансиране например обикновено беше придружен от практическа помощ с цел да се позволи на по-малки организации по-лесно да сключват договори и да получават финансиране.

Като цяло всяка ЕСК, а следователно и действието в по-общ план, постигна голям успех в постигането на целите си във връзка с развитието на културни дейности през годината на провеждане на ЕСК. Разбира се не всеки компонент на културните

програми беше напълно успешен и някои заинтересовани страни бяха разочаровани (например някои културни институции, за които ЕСК представляваше ограничен интерес), някои местни творци считаха, че са били прекомерно фаворизирани чуждестранните творци, а очакванията на някои местни културни оператори за финансова и друга подкрепа не бяха оправдани. Но действието даде възможност да бъдат изпълнени четири богати културни програми, които включваха множество вълнуващи и иновативни проекти.

3.3.6. Ефективност при насърчаването на европейското измерение на културата и чрез култура

В решението от 1999 г. не се съдържа изрична дефиниция за „европейско измерение“, а критериите за „европейско измерение“, определени в решението от 2006 г., дават възможност за голяма гъвкавост при тълкуването. Вероятно вследствие на това европейското измерение на действието за ЕСК беше тълкувано по много различни начини от ЕСК за 2007 и 2008 г. По тази причина в оценката беше допуснато такова разнообразие при разглеждане на ефективността на ЕСК за насърчаване на европейското измерение. Макар че и четирите ЕСК успяха да изпълнят широк спектър от дейности с европейско измерение, естеството на това измерение и нивото на ефективност варираха:

- популярността, която титлата носи, помогна на четирите ЕСК да отбележат значителен ръст в туризма, макар само две от тях да си го бяха поставили като важна цел;
- всички те бяха ефективни в сътрудничеството, съвместните продукции и обmena, макар че тази дейност се отличаваше с голям размах само в Люксембург GR; в останалите ЕСК сътрудничеството остана в периферията на основната културна програма и преди всичко се провеждаше с другия носител на титлата;
- аналогично, всички бяха ефективни при установяването на транснационални партньорства с други градове и региони, но тази дейност достигна широк обхват само в Люксембург GR;
- три от ЕСК бяха ефективни при изпълнението на целта си да привлекат творци от европейски мащаб;
- за четвъртата (Люксембург GR) тази цел не беше толкова важна, макар че бяха привлечени много европейски творци;
- само в Люксембург GR и Сибиу беше акцентирано върху дейности, свързани с „европейската история, идентичност и културно наследство, които вече присъстват в града“, макар тези дейности и в двете ЕСК да бяха оценени като относително ефективни;
- разгръщането на теми и въпроси от европейско естество беше обект на ограничено внимание от страна на четирите ЕСК.

3.3.7. Ефективност по отношение на икономическото въздействие и въздействието върху развитието на градската среда и туризма

При оценката беше установено, че и четирите ЕСК са били ефективни при постигането на резултати по отношение на икономически цели и целите, свързани с туризма и

развитието на градската среда; отбелязан е ръст в туризма и при четирите случая и има отчетливи данни за въздействие върху местната икономика; и четирите ЕСК или пряко финансираха инвестиции в културната инфраструктура и развитието на градската среда, или им дадоха по-голям тласък. Не е ясно обаче дали има предел за степента, до която концепцията за ЕСК може да продължи да бъде стимул за обновяване на градската среда. Поради това е възможно в бъдеще да бъдат направени опити за връщане към чисто културните цели от ранните години на ЕСК или да възникне необходимост от преразглеждане на концепцията.

3.3.8. Ефективност при подкрепата за социално развитие посредством култура

При оценката беше разгледана ефективността на ЕСК по отношение на социалното измерение на действието. Налице са данни, че всеки от градовете ефективно е провел действия, насочени към постигане на социални цели, най-вече към разширяване на достъпа до култура и участието в доброволчески дейности (по-специално в Сибиу и Ливърпул). Налице са също така данни за нарастване на посещаемостта на културни събития и на участието в културни дейности, включително сред целевите групи (в случая с Люксембург). Освен това бяха разработени много нови начини за ангажиране на тези групи, например чрез създаване на нови места за провеждане на събития, организиране на културни събития в различни квартали и създаване на местни арт-проекти. Социалното измерение на ЕСК за 2007 и 2008 г. обаче се състоеше по-скоро в разширяване на достъпа до култура, отколкото в културно или социално приобщаване като такова.

3.3.9. Устойчивост

В заключение, оценката отчете устойчивостта на дейностите на ЕСК и тяхното въздействие върху управлението на културата и развитието в дългосрочен план на съответните градове. Въпреки естественото намаляване на броя на културните дейности след края на годината на провеждане на ЕСК, във всичките четири ЕСК са налице доказателства, че много от дейностите, започнали през посочената година, са запазени, а в някои случаи органите на публичната власт са продължили да предоставят финансиране. Налице са също така множество примери за фестивали, започнали през година на провеждане на ЕСК, които продължават да се провеждат и през следващите години. Освен това съществуват многобройни примери за културни институции и независими оператори, чиято дейност е по-активна отколкото преди провеждането на ЕСК, макар че в това отношение бяха пропуснати някои възможности.

Опитът от 2007 и 2008 г. сочи, че края на годината на провеждане на ЕСК води до разпускането на структурите, работещи по проекта, и неизбежно — до частична загуба на натрупания опит. Ясно е обаче, че ЕСК доведе до важни промени при управлението на културата в съответните градове. Градовете не само са запазили голяма част от натрупания опит (много от хората продължават да бъдат ангажирани с управлението на културата в града след завръщането си на предишните си работни места, напр. общини, или са поели нови постове, напр. в културни институции); в резултат на ЕСК също така бяха въведени нови начини на работа, нови партньорства и нови стратегии. В много случаи ЕСК проправи пътя за нов вид взаимодействие между местните общини и културните оператори и помогна културата да заеме по-видно място в политическите дебати на местно ниво. В крайна сметка, действието за ЕСК внесе значителни промени в начина на организиране на културни събития, създавайки нови платформи за действие, които вероятно ще бъдат запазени и за в бъдеще.

На този етап все още е твърде рано за оценка на устойчивостта на икономическото въздействие и въздействието върху туризма. Макар че през 2007 и 2008 г. се наблюдаваше ръст в туризма и по-голяма международна популярност по време на съответната година на провеждане, съществува опасност запазването на тези положителни резултати да бъде по-трудно при сегашните икономически обстоятелства; при все това, разбира се е възможно градовете носители на титлата да имат по-голям брой посетители, отколкото биха имали, ако не бяха избрани за ЕСК, и да са в по-добра позиция да се възползват от възможностите в бъдеще, след като световната икономика се възстанови.

4. ОСНОВНИ ПРЕПОРЪКИ НА ВЪНШНАТА ОЦЕНКА И КОМЕНТАРИ НА КОМИСИЯТА

Комисията изразява съгласие с основното съдържание на препоръките, направени от оценителя, но въпреки това счита, че е налице известно дублиране и по тази причина леко променя формулировката на препоръките, както е посочено по-долу, без да ги променя по същество.

4.1. Ефикасност на управлението

Комисията следва да препоръча всички ЕСК да поръчват оценки на въздействието на своите културни програми и свързани дейности.

4.2. Ефикасност на механизмите на ЕСК на ниво ЕС

За в бъдеще при оценките следва да се отчитат:

- ефикасността, ефективността и безпристрастността на процесите на подбор и мониторинг, въведени с решението от 2006 г;
- запазването на престижа на „марката“ ЕСК от гледна точка както на носителите на титлата, така и на заобикалящия ги свят (медии, органи в областта на културата, както и широката общественост); в случай че престижът на марката започне да намалява Комисията следва да проучи алтернативни подходи и да сравни техните относителни достойнства с тези на ЕСК.

4.3. Ефективност по отношение на икономическото въздействие и въздействието върху развитието на градската среда и туризма, и ефективност при подкрепата за социално развитие посредством култура

При предстоящите дебати Европейската комисия следва да проучи степента, до която концепцията за ЕСК (и за културата, в по-общ план) може (да продължи да) и следва да бъде използвана за насърчаване на:

- обновяването на градската среда и на икономическото развитие или дали отново да бъде използван подход, който е повече насочен към културата като цел сама по себе си;
- истинското социално обновление на градовете и достигането до всички граждани, вместо просто разширяване на културните опции за вече съществуваща публика;

- или дали да се запази гъвкавостта, която имат градовете, за да намерят своя собствен баланс.

5. ЗАКЛЮЧЕНИЯ НА КОМИСИЯТА

Комисията споделя цялостната оценка на оценителя и приема посочените в нея препоръки, както са формулирани в по-горния раздел. Комисията е наясно, че силата на всяка ЕСК е в нейното разнообразие и културна неповторимост и ще осигури на градовете достатъчна свобода на действие за изпълнението на целите от действието (препоръка 1).

Комисията отбелязва, че повечето ЕСК вече разполагат с методи за оценка, които обхващат изцяло или отчасти тяхната културна програма, и ще препоръча цялостни оценки на местно ниво (препоръка 2). За да се насърчи обменът на добри практики, Комисията подкрепя групирането на политики, при което изчерпателният модел за оценяване, разработен от Ливърпул за 2008 г., бива допълнително адаптиран към нуждите на бъдещи ЕСК⁸. Комисията ще следи също така отблизо начина, по който структурните фондове са и могат да бъдат използвани от ЕСК⁹. Комисията отбелязва със задоволство, че новите процедури за подбор, мониторинг и финансиране, установени с решението от 2006 г., вече се развиват в посоката, препоръчана в констатациите на оценката. Тя ще гарантира, че тези нови правила се оценяват правилно и своевременно¹⁰. Комисията напълно си дава сметка за отговорността, която поражда „марката“ ЕСК: тя предоставя насоки относно нейното използване посредством Ръководството за градовете, които кандидатстват за титлата „Европейска столица на културата“¹¹, и ще продължава да следи за използването и престижа на марката.

Комисията ще насърчава обмена на добри практики и подчертава опита от ЕСК като „лаборатория“ за развитието на градската среда посредством култура. Що се отнася до присъщото напрежение между използването на културата като инструмент за социални и икономически цели и същинската стойност на културата за европейските граждани, Комисията е уверена в това, че успешните ЕСК представляват добър пример за постигнат баланс между художествената стойност и социално-икономическото развитие (препоръка 3).

⁸ <http://www.liv.ac.uk/impacts08/>

⁹ Проучване относно приноса на културата за местното и регионалното икономическо развитие като част от европейската регионална политика http://ec.europa.eu/culture/key-documents/doc537_en.htm

¹⁰ процедурите за мониторинг на ЕСК 2010 г. и наградата „Мелина Меркури“; ЕСК 2013 г. за цялата процедура на подбор, както е определена в решението от 2006 г.

¹¹ http://ec.europa.eu/culture/our-programmes-and-actions/doc629_en.htm